

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах підприємствам притаманні самостійність, власна відповідальність за результати фінансово-господарської діяльності, але разом з цим, виникає об'єктивна потреба постійного контролю, аналізу, коригування й прогнозування змін фінансового стану та оцінки фінансових можливостей на майбутнє. Одним із механізмів фінансового управління, який дозволяє керівництву своєчасно реагувати на несподівані зміни зовнішнього та внутрішнього середовища, аби підтримувати стабільний розвиток підприємства, є ефективне фінансове планування. Процес фінансового планування впливає на всі сторони діяльності підприємства через вибір об'єктів фінансування, скерування коштів, сприяє раціональному використанню фінансових ресурсів.

Метою фінансового планування є економічне обґрунтування потреби підприємства в капіталі для забезпечення виконання прогнозованих бізнес-планом обсягів операційної та інвестиційної діяльності, ув'язування її з наявним та реально можливим до залучення капіталом з таким розрахунком, щоб підприємство, забезпечуючи безперервний рух капіталу, могло виконувати заплановані обсяги діяльності і отримати чистий прибуток в розмірі, достатньому для економічного і соціального розвитку підприємства в поточному і наступному періодах. Основним завданням фінансового планування є ресурсне збалансування видатків, передбачених планом з усіх напрямів діяльності, забезпечення передумов рентабельної роботи підприємства, фінансової стійкості, платоспроможності, кредитоспроможності та ліквідності боргових зобов'язань впродовж планового періоду.

В процесі фінансового планування використовуються найчастіше такі методи, як нормативний, розрахункового-аналітичний, оптимізацій, балансовий, економіко-математичного моделювання, експертних оцінок, коефіцієнтів, програмно-цільовий [1]. Вибір того чи іншого методу планування визначається багатьма факторами, а саме: тривалістю планового періоду, вихідною інформаційною базою, цілями і завданнями плану, класифікацією фінансових менеджерів, наявністю програмних продуктів і технічних засобів управління.

В системі завдань забезпечення стабільного розвитку підприємства за умови значного впливу політичних, економічних та безпекових швидко змінюваних зовнішніх чинників діяльності, рекомендуємо вітчизняним підприємствам у процесі поточного планування використовувати метод економіко-математичного моделювання.

Сутність методу економіко-математичного моделювання полягає у тому, що воно дає змогу знайти кількісне вираження взаємозв'язків між фінансовими показниками і визначеними чинниками. Цей зв'язок виражається через економіко-математичну модель, яка є точним описом економічного процесу. До моделі включаються тільки основні чинники. Будуватися модель може за функціональним або кореляційним зв'язком [2]. Функціональний зв'язок виражається рівнянням виду:

$$Y = f(x), \quad (1)$$

де Y – залежна (результуюча) змінна;

x – незалежна змінна (фактор).

Підприємство може застосовувати фінансові моделі у плануванні, що дасть змогу здійснювати багатоваріантні розрахунки й обирати найбільш ефективний і адекватний з огляду на стратегічні потреби варіант фінансового розвитку підприємства (табл. 1) [1].

Моделі, що застосовуються у фінансовому плануванні

Модель	Коротка характеристика
Моделі на основі лінійного програмування	
Модель лінійного програмування Карлетона	Передбачає вибір цільової функції, змінних та системи обмежень. Цільова функція моделі – максимізація приведеної вартості власного (акціонерного) капіталу (модифікація моделі Гордона).
Аналітична модель Швайма	Базується на методах лінійного програмування з врахуванням видів продукції, незмінності цін продажу та цін на ресурси, лінійній однорідності виробничих функцій. Передбачає синхронну оптимізацію виробничої, інвестиційної програм та програми фінансування активів.
Модель зустрічного цільового планування прибутку Цвікена	Дає змогу реалізовувати концепцію «управління за цілями»: пов'язує генеральні цілі підприємства з базовими цілями підрозділів. Передбачає три етапи планування: згоди донизу, знизу догори та зустрічне планування.
Моделі на основі регресійного аналізу	
Модель Спайса на основі регресійного аналізу	Базується на п'яти рівняннях множинної регресії, що дають можливість здійснювати аналіз взаємопов'язаних рішень щодо інвестицій, залучення капіталу та дивідендів, що відтворюють траєкторію фінансових рішень.

На сьогоднішній день побудова економіко-математичних моделей та їх практичне застосування здійснюється за допомогою програмних засобів, серед яких найпоширенішими є Microsoft Excel, Stata, Statistica та ін. Процес побудови економіко-математичної моделі складається з етапів (рис. 1).

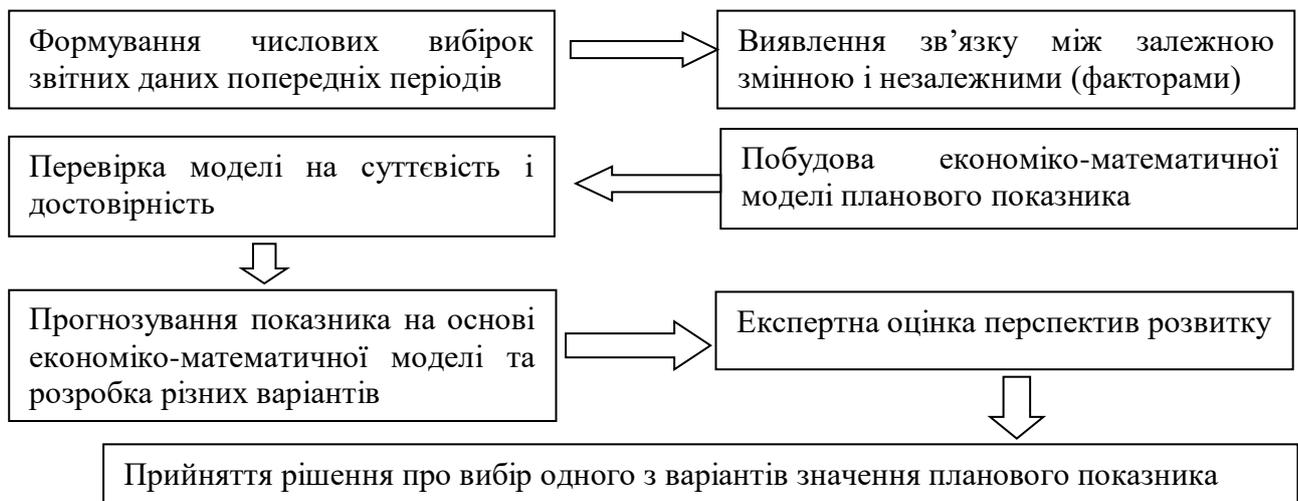

Рис. 1. Етапи визначення планового показника за допомогою економіко-математичного моделювання *Складено автором за [3]*

Отже, процес фінансового планування на підприємстві має всі шанси стати успішним інструментом підвищення ефективності його діяльності в майбутньому в умовах євроінтеграції України.

Список використаних джерел

1. Свистун Л.А. Перспективи використання сучасних інформаційних технологій при здійсненні фінансового планування на підприємстві. *Економіка і регіон: зб. наук. праць*. 2016. №3. С.13-21.
2. Бондаренко О.С. Компаративний аналіз моделей фінансового планування: переваги і недоліки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. №13. С.73-79.
3. Геллер Є.Б. Аналіз основних методів процесу бюджетування на підприємстві. *Агросвіт*. 2013. №19. С.60-64.